

**ถอดบทเรียนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดแพร่
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐**

จากผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดแพร่ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ตามนโยบายรัฐบาล ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) สามารถสรุปผลและถอดบทเรียนการดำเนินงาน ได้ดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการบริหารจัดการโดดเด่นและประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ได้แก่

เทศบาลเมืองแพร่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการบริหารจัดการขยะโดดเด่นในด้านของการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชนทุกแห่งในเขตพื้นที่ (รายละเอียดตามภาคผนวก ก.)

องค์การบริหารส่วนตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการขยะโดดเด่นในด้านของการจัดการขยะพลาสติกของหมู่บ้าน/ชุมชน (รายละเอียดตามภาคผนวก ข.)

๒. ด้านการขับเคลื่อนของหน่วยงานและการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ได้ขับเคลื่อนหน่วยงานท้องถิ่นและการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งในพื้นที่ (จำนวน ๘๔ แห่ง) โดยได้จัดทำโครงการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ในวันที่ ๙ - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแพร่ครา อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และออกเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจังหวัดพิษณุโลก (วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐) จากผลการฝึกอบรมสัมมนานอกจากผู้เข้าอบรมได้มีความรู้ในเชิงวิชาการจากวิทยากรจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และระดมความคิดเห็น (Work Shop) จากการปฏิบัติงานจริงของพื้นที่ที่แตกต่างกันไปตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เพื่อเชื่อมโยงเป็นภาพรวมการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของจังหวัดแพร่ โดยสามารถถอดสรุปผลตามประเด็นสำคัญหลักๆ ได้ดังนี้

ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะ ประกอบด้วย

- (๑) นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาขยะของท้องถิ่น
- (๒) การสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจ การยอมรับ และความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่
- (๓) การบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน เช่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ องค์กรศาสนา และสถานศึกษา เป็นต้น
- (๔) การดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการประเมินผลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของแต่ละท้องถิ่นให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน
- (๕) การได้รับทักษะ ความรู้ทางวิชาการ และการจัดสรรงบประมาณสมทบจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

ปัญหา/อุปสรรค ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ ในเรื่อง คน ,งาน , เงิน และวัสดุ/อุปกรณ์
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีปัญหาปัญหา/อุปสรรค ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ
ที่คล้ายคลึงกัน สรุปได้ ดังนี้

- (๑) คน - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรง
ข้อเสนอเห็นควรเพิ่มบุคลากรด้านนี้ให้เพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณงาน
- ประชาชนยังขาดความกระตือรือร้น และความเข้าใจในการคัดแยกขยะต้นทาง
ข้อเสนอเร่งสร้างจิตสำนึก กระตุ้นและเพิ่มการสร้าง ความเข้าใจในครัวเรือน
ในการคัดแยกขยะต้นทาง
- (๒) งาน - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความชัดเจนในเรื่องงาน
ด้านการบริหารจัดการขยะ ข้อเสนอเห็นควรให้ส่วนราชการกำกับดูแลกำกับการ
การขับเคลื่อนงานเน้นหนักด้านนี้ยิ่งขึ้น
- การจัดทำข้อมูลด้านขยะ เช่น ปริมาณขยะ/หน่วยนับ ยังเป็นการคาดคะเน
ขาดเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งจังหวัด ข้อเสนอเห็นควรกำหนด
เครื่องมือ เกณฑ์/หน่วยนับที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- หน่วยตรวจสอบ เช่น สดง. ทักท้วงเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณเรื่องนี้
ข้อเสนอเห็นควรกำหนดระบุหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายให้ชัดเจน
- ทุกภาคส่วนยังมุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยแบกรับภารกิจนี้
ซึ่งในข้อเท็จจริงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องทำหน้าที่จัดการด้านโครงสร้าง
พื้นฐาน และการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ข้อเสนอเห็นควรให้ส่วนราชการ
ดำเนินการในส่วนที่รับผิดชอบควบคู่กันไปมากยิ่งขึ้น
- (๓) เงิน - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีงบประมาณสำหรับดำเนินการในเรื่องนี้
ไม่เพียงพอ ซึ่งยังมีความจำเป็นใช้งบประมาณด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
การจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน และค่าใช้จ่ายด้านบริหารงานบุคคล
ข้อเสนอเห็นควรให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมนี้
- (๔) วัสดุ/อุปกรณ์
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากขาดแคลนยานพาหนะ เช่น รถเก็บขนขยะ
ที่มีไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะในพื้นที่ และประสบปัญหาจุดทิ้ง หรือบ่อทิ้งขยะ
ของพื้นที่ ให้ถูกสุขลักษณะ ปราศจากการร้องเรียนจากชาวบ้าน และเป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอเห็นควรให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสนับสนุนยานพาหนะ
เก็บขนขยะเพิ่มเติมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดหาจุดทิ้ง/บ่อทิ้งขยะ
ที่เป็นสถานที่กลาง หรือจัดโซนนิ่ง ที่ถูกสุขลักษณะ และเป็นมิตรกับประชาชน
และสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมหรือนวัตกรรมการบริหารจัดการขยะชุมชนให้ยั่งยืน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกิจกรรมหรือนวัตกรรมการบริหารจัดการขยะชุมชนให้ยั่งยืน
ที่โดดเด่น ดังนี้

- (๑) “โครงการขยะสอมบุญ” เป็นการสร้างจิตสำนึกของชุมชนโดยมอบขยะรีไซเคิลให้แก่วัด
เพื่อจำหน่ายช่วยเป็นค่าใช้จ่าย ค่าน้ำ และค่าไฟฟ้าให้แก่ทางวัด
- (๒) “ขยะแลกน้ำยาล้างจาน” เป็นกิจกรรมที่ให้ประชาชนนำขยะรีไซเคิลมาแลกกับน้ำยา
ล้างจาน ในวันรับมอบเบี้ยยังชีพของประชาชนในพื้นที่
- (๓) “กองทุนขยะ” เป็นกิจกรรมที่ให้ประชาชนนำขยะรีไซเคิลมามอบให้แก่กรรมการหมู่บ้าน
เพื่อจำหน่ายโดยไม่มีการเบิกเงิน โดยเงินที่ได้จะเก็บออมไว้เป็นกองกลางหมู่บ้าน/ชุมชน
และจะนำเงินออกมาช่วยเหลือเมื่อมีงานศพของชาวบ้านที่เป็นสมาชิก

การจัดทำแผนงาน/โครงการการบริหารจัดการขยะ และแหล่งงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน
ด้านขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ (งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบพัฒนาจังหวัด/ส.ถ.)

กิจกรรมที่ใช้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (๑) โครงการเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือประชาชนในการคัดแยกขยะต้นทาง
- (๒) โครงการจัดหาถังขยะอันตราย ให้ครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชน
- (๓) โครงการประกวดหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ และศึกษาดูงานพื้นที่การจัดการขยะดีเด่น
- (๔) โครงการถนนปลอดถังขยะ
- (๕) กิจกรรมทำความสะอาดในพื้นที่ “Big Cleaning Day”

กิจกรรมที่ใช้บพัฒนาจังหวัด หรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

- (๑) โครงการจัดหาจุดทิ้งหรือบ่อทิ้งขยะที่เป็นสถานที่กลาง หรือจัดโซนนิ่ง ที่ถูกสุขลักษณะ
และเป็นมิตรกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- (๒) โครงการเก็บและขนส่งขยะอันตราย ไปยังจุดกำจัดขยะตามมาตรฐาน (นอกเขตจังหวัด)
- (๓) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับดำเนินงานด้านขยะ
- (๔) กิจกรรมทำความสะอาดครั้งใหญ่ระดับจังหวัด “Big Cleaning Day”

การเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก (วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐)

ตามโครงการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบการบริหารจัดการขยะ
มูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ข้างต้น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ได้จัด
ให้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในจังหวัดพิษณุโลก
เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความรู้เพิ่มเติมจากการชมการปฏิบัติงานจริงของพื้นที่
เพื่อนำทักษะและเป็นประสบการณ์ที่ได้นำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง โดยได้ศึกษาดูงานองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ได้แก่ เทศบาลนครพิษณุโลก ในเรื่องการจัดการขยะชุมชนและการจัดทำบ่อทิ้งขยะ
ที่ได้มาตรฐานตามแบบของประเทศเยอรมัน และการศึกษาดูงานโรงงานคัดแยกขยะเพื่อรีไซเคิลวงษ์พาณิชย์
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาเรื่องของการจัดการขยะรีไซเคิล (รายละเอียดตามภาคผนวก ค.)